

บทที่ 3

ประวัติศาสตร์นิพนธ์สมัยก่อน

การเขียนประวัติศาสตร์ของคนนอกศาสนาได้สิ้นสุดลงในศตวรรษที่ 5 หลังจากนี้นักเขียนคริสเตียนเป็นผู้เขียนประวัติศาสตร์เป็นเวลาประมาณ 800 ปี นักเขียนเหล่านี้เกือบทุกคนเป็นพระชัชชานะของศาสนาคริสต์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการเขียนประวัติศาสตร์นักเขียนประวัติศาสตร์ในยุคคริสเตียนตอนต้นต่อต้านงานเขียนของกรีกและโรมันถือเป็นของพวกราษฎร์ แล้วหันมาอยู่กับความเชื่อของคริสต์ศาสนา ซึ่งไม่ใช่งานมาตรฐานทางประวัติศาสตร์ ยิ่งกว่านั้น นักเขียนคริสเตียนลดความสำคัญของเหตุผลซึ่งเคยสำคัญมากในสมัยกรีกและโรมัน ยกย่องครรภาราต่อพระเจ้าแทนวิธีการเขียนประวัติศาสตร์แบบญี่ปุ่นดีสและโอลีบีอุสภูกระเบียง นักเขียนชื่อ ยูเซบิอุส¹ และเจโรมมีได้ให้อ่าໄรแก่ประวัติศาสตร์² นักประวัติศาสตร์สมัยกลางตอนต้นที่สำคัญได้แก่ เชนต์ ออคัสติน โอโรเชียส บีด

เชนต์ออเรลิอุส ออคัสติน (ค.ศ. 354-430)

หลังจากพระเยซูคริสต์เจ้าสิ้นพระชนม์ไป 300 ปี คริสต์ศาสนายังคงต้องต่อสู้เพื่อความอยู่รอดเนื่องจากโลกล่มดิเตอเรเนียนมีศาสนาหลายศาสนา ตลอดจนรัฐบาลโรมันยังดำเนินการกดดั้งศาสนาคริสต์ด้วย จนกระทั่งใน ค.ศ. 313 ในสมัยของจักรพรรดิคอนสแตนตินจึงมีพระราชกฤษฎีกแห่งมิลานยอมรับศาสนาคริสต์ โดยยึดหลักขันติธรรม และในปลายศตวรรษที่ 4 ในสมัยของจักรพรรดิโอลิเวอร์ชุส จึงประกาศศาสนาคริสต์เป็นศาสนาประจำจักรพรรดิโรมัน แต่จักรพรรดิโรมันมาสิ้นสุดลงในศตวรรษที่ 5 ทำให้มีผู้ขอใช้ศาสนาใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจาก อลาเรค และ โกร ทำลายกรุงโรม 6 วัน ใน ค.ศ. 410 คนทั่วไปรู้สึกว่าการที่โรมถูกทำลายลงเนื่องจากโรมลงทะเบิงการบูชาเทพเจ้าเดิมของตนและการขยายตัวของศาสนาคริสต์ ภายในคริสต์ศาสนายังคงมีข้อขัดแย้งอยู่โดยเฉพาะในเรื่องหลักการ กล่าวคือ ใน

¹ยูเซบิอุส มีชื่อหน่วย Caesarea (ค.ศ. 260-340) เขียนพงศาวดารเป็นภาษากรีก เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติไบzan โดยก็นักวิจารณ์งานเขียนของกลุ่มที่ยึดคัมภีร์เก่าเป็นหลัก เช่น ดิโอลิเวอร์ชุส, มาเนโน ฯลฯ ต่อมาเป็นเรื่องราวของชาติต่าง ๆ โดยแบ่งเป็น 2 ช่วง ช่วงหนึ่งเป็นประวัติศาสตร์ยิว อีกช่วงเป็นประวัติศาสตร์ของกลุ่มนอกศาสนา จัดเป็นพงศาวดารที่สมบูรณ์ที่สุดในยุคนี้ และมีอิทธิพลมากที่สุด

²เจโรม (ค.ศ. 348-420) เขียน De Viris Illustribus เกี่ยวกับนักเขียน 135 คน เริ่มตั้งแต่ปีเดือนโดยเขียนเชิงประวัติและผลงานค่าง ๆ

คริสต์ศาสนาจักรยังคงมีกลุ่มหล่ายกลุ่มที่เผยแพร่ศาสนาคริสต์ตามความเข้าใจของตนและโฉมดี กลุ่มนี้นั้น ดังนั้นคริสต์จักรจะอยู่รอดได้ ก็จะต้องมีการจัดระเบียบในเรื่องหลักการ

อกุสตินได้ก้าวเข้ามาปฏิเสธข้อกล่าวหาที่ว่าศาสนาคริสต์ทำลายอารยธรรมโบราณ ตลอดจนเป็นผู้จัดหลักการต่าง ๆ ของศาสนาคริสต์ให้เป็นระเบียบ อกุสตินยังเป็นนักประวัติศาสตร์ที่สำคัญที่สุดในยุคกลางตอนต้นด้วย เดิมอกุสตินเป็นคนนอกศาสนา สังกัดอยู่กับกลุ่มมานีเชียน และเดิมเข้าชื่นชมกับปรัชญา เพลโตใหม่ ในค.ศ. 387 อกุสตินเปลี่ยนศาสนามาหนึ่ือศาสนาคริสต์ด้วยอิทธิพลของเอมิเรต บิชอป แห่งมิลาน ค.ศ. 391 เข้าบทเป็นพระอกุสติน อุทิศชีวิตของตนต่อต้านกลุ่ม โจนาดิสท์, มานีเชียน และเพลาเจียน

อกุสตินเขียนชีวประวัติของตนใน The Confessions หลังจากนั้น เขายังใช้เวลารวบรวมหลักการศาสนาคริสต์เป็นคู่มือ ซึ่งคล้ายกับหลักการของเซนต์ ปอล ผู้ในเรื่องนาปากำเนิด ในค.ศ. 426 หลังจากใช้เวลา 13 ปี เขาระบุใน The City of God มีจำนวน 22 เล่ม เป็นหนังสือที่แก้ข้อกล่าวหาของคนนอกศาสนา แม้ว่างานนี้มิใช่ผลงานทางประวัติศาสตร์ แต่งานเขียนของเขาก่อให้เกิดการปฏิรูปในประวัติศาสตร์นิพนธ์ กล่าวคือมีการเปลี่ยนແเนื้อเรื่องการเขียนจากกรีกโรมันเป็นเรื่องของยิว แนวโน้มของการเขียนไม่ได้มุ่งความเป็นกลางแต่ มุ่งศรัทธาเป็นสำคัญ

ใน City of God อกุสตินแบ่งสังคมของมนุษย์เป็น 4 ประเภท ได้แก่ ครอบครัว เมืองพื้นโลกและมนุษย์บนโลก และจักรวาล จากคำว่าเมืองเซนต์อกุสตินแบ่งเป็น 2 ประเภท คือเมืองของพระเจ้ากับเมืองมนุษย์³ หัวใจเรื่องนี้คือ การเปรียบเทียบจักรวรดิโรมันซึ่งเป็นอาณาจักรทางมาตรฐาน และ City of God หมายถึง ศาสนาจักร เทคน เป็นผู้ก่อตั้งเมืองแรก ดังนั้นจึงเป็นเมืองชั้นร้าย ส่วน City of God เป็นอาณาจักรทางศาสนาของพระเจ้า ศาสนาจักรมีรากฐานจากพระเจ้า และเป็นภาพทักษอนของอาณาจักรบนสวรรค์ เข้าสรุปว่าโลกนี้ประกอบด้วยเมืองสัญลักษณ์ 2 เมือง คือเมืองแห่งความดีและเมืองแห่งความชั่ว โดยเมืองแห่งความดีเป็นตัวแทนของพระเจ้า เมืองแห่งความชั่วแทนปีศาจ ประวัติศาสตร์ของมนุษย์เป็นการต่อสู้ระหว่างอำนาจ 2 อย่าง จุดมุ่งหมายของการต่อสู้ก็เพื่อจะตัดสินว่ามนุษย์จะได้รับความรอดหรือการถูกสาปเช่นชั่วนิรันดร์

³เดชาติ วงศ์โภกษาเจริญ, ทฤษฎีการเมืองและสังคม (พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์, 2506) หน้า 76-77.

จุดประสงค์ของชีวิตแต่ละคนคือ การมีความสัมพันธ์ที่หมายสมกับพระเจ้า จากทัศนคติ นี้ประวัติศาสตร์คือ บันทึกการติดต่อระหว่างพระเจ้าและมนุษย์ ศูนย์กลางของประวัติศาสตร์ ก็คือ ชีวิตของพระเยซูคริสต์เจ้า แบ่งเป็นสมัยก่อนพระเยซู เริ่มตั้งแต่อดีตขึ้นถึงการประสูตร ของพระเยซู ประวัติศาสตร์คือ การเตรียมตัวของมนุษย์มุ่งสู่ความรอดโดยผ่านพระเยซู ซึ่ง เป็นอดีตคนที่ 2 การตระเตรียมนี้ เช่นเดียวกับสตินแบ่งเป็น 5 ยุค

1. อดีตถึงสมัยน้ำท่วม
2. จากน้ำท่วมถึงอับรากัม
3. จากอับรากัมถึงเดวิด
4. จากเดวิดถึงการพิชิตบาบิโลน
5. จากการพิชิตบาบิโลน ถึงกำหนดของพระเยซูคริสต์เจ้า

ยุคของเชนต์ออกุสตินเป็นยุคที่ 6 ซึ่งกำลังสิ้นสุดลง (ยุคต่อไปเป็นยุคที่ 7 ซึ่งจะเป็น ยุคที่พลเมืองจะมีความสุข จากนั้นก็เป็นยุคสิ้นสุดโดยเป็นวันที่ 8 หรือเป็นวันนิรันดร์และไม่มีคืน กลับมาอีก

ตามความคิดของออกุสตินประวัติศาสตร์ของมนุษย์มีเป้าหมาย เป้าหมายก็คือ การได้รับ ความรอดชั่วนิรันดร์ดังกล่าวมาแล้ว พระเจ้าจะชนะการต่อสู้ครั้งนี้ พระองค์จะให้รางวัลแก่มนุษย์ผู้ ยังมิได้เสื่อมศรัทธาต่อความสามารถของพระเจ้า จากทฤษฎีนี้แสดงให้เห็นว่าความสำเร็จทาง วัตถุไม่มีความสำคัญ และโลกเป็นเพียงห้องสำหรับคอยเพื่อรับความรอด

City of God มีอิทธิพลต่อการเขียนประวัติศาสตร์ของชาตอกริม เช่นเดียวกับสติน เน้นว่า เรื่องราวของมนุษย์มิใช่เรื่องน่าหัวเสียหรือน่ารังส์ให้ แต่เป็นเรื่องที่จะต้องทำความเข้าใจ ความคิดของเขากลายเป็นทฤษฎีการเมืองที่สำคัญของสมัยกลาง ประกาศถึงการที่พระเจ้าคุม กิจการของมนุษย์ นำพระเจ้ามาสู่ประวัติศาสตร์ และเป็นความพยายามครั้งแรกที่อธิบายปัญหา ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและอาณาจักร ก่อนหน้านี้ ในค.ศ. 392 จักรพรรดิโธมัสที่ 1 ประธานคนนอกศาสนาและประกาศศาสนาคริสต์เป็นศาสนาแห่งจักรพรรดิโรมัน สันตปาปา เช่น เกเกอร์ที่ 8 อะเล็กซานเดอร์ที่ 3 และอินโนเซนต์ที่ 3 ใช้เหตุผลของออกุสตินในการอ้างว่า สันตปาปามีอำนาจเหนืออัครารดิหรือศาสนาจารมีอำนาจเหนือรัฐ

ໂอໂຮ້ຊູສ (ca. 380-420)

เกิดในสเปน เป็นลูกศิษย์ของออกุสติน งานเขียนของ ໂอໂຮ້ຊູສ ชื่อ Seven Books of History Against The Pagans ตอบโต้ข้อกล่าวหาของฝ่ายนอกศาสนา ໂอໂຮ້ຊູສใช้ทฤษฎีพระเจ้า

กำหนดทุกสิ่งของอกรุสติน พระเจ้านี้กำหนดและควบคุมจักรวรรดิของพากนอกราชนา เช่นเดียวกับที่คุณประวัติศาสตร์ของยิวและคริสตีียน โอลิเวอร์อุสก์ล่าวถึงประวัติศาสตร์ของบาบิโลเนีย โรมัน จันกระทั้งโกลโรมติโรม ต่อจากันนักเป็นประวัติศาสตร์ของกรีกและแมกธิโดเนียดังแต่สมัยเพรีคลิส จนถึงสมัยพิรุส แห่งเอพิรุส โดยสรุปโอลิเวอร์อุส เน้นกำหนดของราษฎร์

ข้อบกพร่องของ โอลิเวอร์อุส คือการไม่พูดถึงบางประเทศทั้ง ๗ ที่จำเป็น เขาระทึ้งวัฒนธรรมของคนนอกราษฎร์ ความดีของผลงานของเขาก็อยู่ที่ให้เห็นสิ่งแวดล้อมของคนนอกราษฎร์นั้นทำให้ประชาชนลำบาก นอกจากนั้นงานเขียนของเขาก็เกี่ยวกับโรมในภายหลังทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าโอลิเวอร์อุส ตระหนักดีว่าตนมีชีวิตอยู่ในยุคช่วงต่อระหว่างสมัยโรมและสมัยกลาง ทำให้เขาก้าวหน้ากว่าอกรุสตินและนักเขียนคริสตีนอื่น ๆ ในยุคของเขานานเขียนของ โอลิเวอร์อุส เป็นคุณมีการศึกษาประวัติศาสตร์คนนอกราษฎร์ในสมัยกลาง ซึ่งก่อเกิดผลเสียหลายประการ งานเขียนของ โอลิเวอร์อุส มีความลำเอียงต่อประเทศนอกราษฎร์ นอกจากนี้ ยังไม่ให้ความสนใจด้านอื่น ๆ ในชีวิตของคนนอกราษฎร์ที่มีส่วนสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม สุดท้ายงานเขียนของเขายังเป็นงานเขียนที่มีข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สมัยโบราณที่ไม่พอเพียงยิ่งกว่านั้น ข้อมูลที่มีน้อยนี้ยังเชื่อถือไม่ได้อีกด้วย

บีด (ค.ศ. 672-735)

บีดเป็นบิดาแห่งประวัติศาสตร์อังกฤษ และเป็นนักประวัติศาสตร์ของสมัยกลาง งานสำคัญของเขาก็คือ Ecclesiastical History of The English People ซึ่งผู้อ่านจะได้ความรู้เกี่ยวกับชัยชนะของราษฎร์ในอังกฤษและการก่อตั้งวัฒนธรรมและโกลแทรกชอนในอังกฤษ บีดใช้วิธีเคร่งครัดในการเขียนและค้นคว้างานเขียนของนักเขียนที่สำคัญ ๆ เกือบหมด ตลอดจนปรึกษากับผู้นำทางศาสนาหลายคนโดยสรุปงานเขียนของบีด ให้ความรู้เกี่ยวกับประชาชนอังกฤษ สิ่งที่ประชาชนสนใจ ชีวิตของเหล่าบรรดานักบุญทั้งหลายถึงเกือบ 4 ศตวรรษ

ในศตวรรษที่ 8 และ 9 เป็นยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาของ卡洛林เจียน (Carolingian Renaissance) ในสมัยชาร์ลส์มาร์ต (ค.ศ. 742-814) และผู้สืบทอดต่อมา⁴ ได้มีการพัฒนาการเขียนประวัติศาสตร์ ๓ ชนิดซึ่งมาจากแหล่งต่างกัน แหล่งที่หนึ่งมาจากเขตที่อยู่ในความรับผิดชอบของบิชอป ในเขตวัดวาอาราม และราชสำนักประวัติศาสตร์ที่ได้จากเขตของบิชอปมักเป็นเรื่องราวในเขตบิชอป

⁴ คารอลิงเจียนเป็นราชวงศ์ที่ 2 ของฝรั่งเศส กษัตริย์เป็นป้าปนพี่น้องใน ค.ศ. 751 ดูรายละเอียดจากน้ำเงินบุญเม่น. ประวัติศาสตร์ยุโรปสมัยกลาง (กรุงเทพ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2519), หน้า 21-26, 35-36.

ในเขตวัดวารอรามก็มีการส่งเสริมให้พระเขียน สำหรับชาร์ลส์มาญูนั้นส่งเสริมทางอักษรศาสตร์ มีการตั้งโรงเรียนมากขึ้นในศตวรรษที่ 8 และ 9 ซึ่งเป็นแหล่งฝึกนักประวัติศาสตร์ ชาร์ลส์มาญู สั่งให้วัดต่าง ๆ เก็บหลักฐานไว้ด้วย

เริ่มมีการเขียนพงคาวด้า และบันทึกเหตุการณ์ประจำปี เช่น บันทึกแห่งลอริสเซน ค.ศ. 741-789 บันทึกนี้ ผู้เขียนหลายคนช่วยกันเขียน และยังเป็นจุดเด่นของประวัติศาสตร์นิพนธ์ คาโรลินเจียน เนื่องจากผู้เขียนมักจะเขียนอย่างกลาง และบันทึกเหตุการณ์ เมื่อเหตุการณ์เกิดขึ้น กันที และมีได้ตกลงแต่งทางภาษาหรือตีความหมายบันทึกชุดต่าง ๆ จึงให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะพิวดล มาก อย่างไรก็ดีบันทึกนี้ มิใช่เป็นสิ่งที่เริ่มในสมัยนี้ แต่มีมาแต่สมัยโบราณ นอกจากนี้มีการเขียนชีวประวัติมาก เนื่องจากสันตตปาปาและจักรพรรดิเป็นศูนย์กลางในสมัยนี้ คัมภีร์ใบเบิลยังคง เป็นเครื่องชี้นำความคิด ประวัติศาสตร์ยังคงเป็นประวัติศาสตร์ของความรอดโดยเริ่มต้นจากอดีต

ในศตวรรษที่ 10 อารยธรรมยุโรปเปลี่ยนแปลงเร็วมาก ประชากรเพิ่มมากขึ้น การค้า ขยายตัว เกิดเมืองใหม่ ๆ ความคิดต่าง ๆ ตื่นตัว มีการศึกษาภูมายโรมันในมหาวิทยาลัย โบลอนญาซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิดทางการเมือง มีการศึกษาเทววิทยาในมหาวิทยาลัยปารีส แต่ประวัติศาสตร์ยังคงเป็นวิชาที่ต่ำต้อย ในมหาวิทยาลัยยังไม่มีอาจารย์ที่สอนประวัติศาสตร์ เเต่เมือง ประวัติศาสตร์เป็นเพียงส่วนหนึ่งของไวยากรณ์ การเขียนประวัติศาสตร์เป็นไปตามจุด ประสงค์ของผู้อุปถัมภ์ ได้แก่ วัดและชนชั้นปักครอง ส่วนในราชสำนักนั้น กษัตริย์ในสมัยกลาง มักอยู่ไม่เป็นที่ และหนังสือหนัก ๆ ไม่อาจขนติดตามไปได้ จึงมีการจดบันทึกไว้แน่นอย สำหรับเมือง ใหม่ ๆ โดยเฉพาะในอิตาลี มีการเขียนพงคาวด้า แต่มักจะไม่ปรากฏซึ่งอผู้จดบันทึก

ในวัดวารอราม จึงเป็นศูนย์กลางทางวิชาการ⁵ เนื่องจากพระมีเวลาว่างในการศึกษาและ เดินทางมาก ห้องสมุดของวัดยังเป็นแหล่งรวมของหนังสือต่าง ๆ ในศตวรรษที่ 11 มีวัดใหม่ ๆ

⁵ ลักษณะการจำวัดทั้งในแง่ความคิดและการดำเนินชีวิตนั้นเกิดจากหลักการพื้นฐานของศาสนาคริสต์ ที่ถือว่า ชีวิตที่สมบูรณ์ในโลกนี้คือ ชีวิตที่มุ่งสรรเสริญเพื่อที่จะให้ภูมิคุณนิรเวชินี คุณงามกลมเรื่องกันว่า การใช้ชีวิตเงียบ ๆ ใน การเขียน แล้วมุ่งศึกษาถึงความยิ่งใหญ่ของพระเจ้า ความเลวของมนุษย์จะเป็นวิธีการที่ดีที่สุด จึงมีการแยกตัวออกจากทางโลก รวมกันเป็นกลุ่มชี้ทำให้เกิด วัดวารอรามขึ้นมากนanya

เพิ่มขึ้น เช่น ของเซนต์เบเนเดค⁶ พระในนิกายเบเนเดคินี้ เป็นกลุ่มที่เขียนประวัติศาสตร์มาก นักประวัติศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่ของนิกายนี้คือ ลิโอ มาเรซิกานัสแห่งอสเตรีย โอลเด (ca. 1046-1117) เข้าเป็นผู้ดูแลกองบรรณาสารด้วย โอลเดริชิอุสยังเคย ขอให้เขาระบุประวัติของตน ต่อมา โอลเดริชิอุส ได้เป็นสันตปาปาสตี芬ที่ 9 ลิโอได้อธิบายวิธีการค้นคว้าของเข้า ลิโอสะสมหนังสือ ต่าง ๆ เช่น พงศาวดารของจักรพรรดิโรมัน ฯลฯ แล้วก็ตั้งข้อสงสัยก่อนจะเขียน

บิชอปอตโต แห่ง เฟรซิง (ca 1114-1158)

ออตโตเป็นพระเยอรมัน และเป็นพระปิตุลาของจักรพรรดิเฟรดเดอริกที่ 1 ออตโตเป็นนักบรรยายเหตุการณ์ และเป็นนักปรัชญาประวัติศาสตร์ เขายังเขียน 2 เล่ม คือ Chronicle Or Book Of Two Cities และ Deeds Of The Emperor Frederick I เล่มแรกเป็นปรัชญาประวัติศาสตร์ของสมัยกลางที่สำคัญเล่มแรก เขายังใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ของ โอลเดริชิอุส และปรัชญาประวัติศาสตร์ของออกุสติน โดยใช้มีองแห่งพระเจ้าและเมืองแห่งปีศาจของออกุสติน ออตโตบรรยายถึงบิชอป ไทร์โน แห่งตะวันออกทำลายรูปปูชาพระโมหัมหมัด แต่ออตโตก็ตั้งข้อสงสัย เรื่องนี้ เนื่องจากผู้นับถือศาสนาไม่มีรูปปูชาแสดงให้เห็นว่าออตโตมีความยุติธรรมพอกการในเรื่องนี้ เล่มที่ 2 เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเฟรดเดอริกและศาสนจักร งานเขียนของออตโตนี้ เป็นลักษณะการเขียนในสมัยกลาง คือไม่ระมัดระวังในเรื่องรายละเอียดแต่เขาก็ใช้หลักฐานสำคัญ บางอย่างที่เชื่อถือได้ ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์สมัยกลางในปัจจุบันถือว่างานเขียนของเขามีความสำคัญ และเป็นงานเขียนที่บรรยายอย่างค่อนข้างเป็นกลาง ที่สำคัญกว่านั้นก็คือ ออตโตปฏิเสธ ความเชื่อถือได้ของเอกสารที่ชื่อว่า Donation Of Constantine โดยให้เหตุผลว่า แท้ที่จริงจักรพรรดิคอนแสตนตินได้ให้ภาคตะวันตกของจักรพรรดิแก่โกรส และโดยที่พระองค์เป็นนักตริย์ที่เคร่งศาสนา จึงไม่ควรจะพระราชทานแก่โกรสอีกหากได้ยกแก่ทางศาสนาจักรแล้วและจักรพรรดิ ลิโอโอลเดริชิอุส ก็ไม่ควรจะรับเมื่อดินแดนส่วนนั้นเป็นของสันตปาปาแล้ว⁷

⁶ ในต้นศตวรรษที่ 6 อดีตบุนนาคโรมันชื่อ เบเนเดค แห่ง นูร์เซีย (ca. 480-543) ได้ก่อตั้ง โบสถ์ที่เทือกเขาคัลซิโน เบเนเดคได้ตั้งกฎเกณฑ์ที่พระคริสต์นิกาย กฎเกณฑ์ของเบเนเดคินี้แพร่หลายมาก เนื่องจากความมีเหตุผล ความยืดหยุ่นได้ และความง่าย ๆ

⁷ Matthew A. Fitzsimons and others, *op.cit.*, p.43.

ในศตวรรษที่ 13 สำนักต่าง ๆ โดยเฉพาะสำนักเบเนดิค ยังคงมีบทบาทในการเขียนมาก นอกจากนี้ก็มีสำนักใหม่เช่น สำนัก ฟรานซิสกัน และ โดミニกัน ในด้านที่ไม่ใช่ศาสนา มีมหาวิทยาลัยใหม่ ๆ เกิดขึ้น แต่ประวัติศาสตร์ยังมิได้เป็นวิชาที่เป็นอิสระ ยังคงขึ้นอยู่กับไวยากรณ์ภาษาเดียวกันที่ของหลักตรรกวิทยาที่ไม่เคยมีการนำมาใช้กับประวัติศาสตร์ การวิเคราะห์วิจารณ์ไม่สู้จะมี แต่เน้นสไตน์การเขียนมากกว่า ภาษาที่ใช้เขียนมักเป็นภาษาฝรั่งเศส แม้แต่พงศาวดารเมืองเวนิช และเรื่องการเดินทางของมาრ์โโค โปโล ก็เขียนเป็นภาษาฝรั่งเศส นักประวัติศาสตร์ที่สำคัญก็มีเช่น ชั้ง ฟรัวชาร์ต (ca. 1337 - ca. 1410) เป็นนักประวัติศาสตร์ชาวฝรั่งเศส⁸ เข้าเขียน *Chronicles of France, Flanders, England Scotland and Spain* เขามุ่งเขียนเพื่อให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลิน ชี้งเข้าประสบความสำเร็จในการบรรยายจากและบุคลิกได้ดี งานของเขานั้นในเรื่องประเพณีและสถาบัน แต่เขามิได้ระมัดระวังในเรื่องข้อเท็จจริง ทำให้มีข้อผิดพลาดและสับสน อย่างไรก็ดี เขายังได้เป็นนักประวัติศาสตร์ชาตินิยม และงานของเขาก็ทำให้ทราบเรื่องสังคมร้อยปี ตลอดจนสะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ของสมัยกลาง

ลักษณะการเขียนประวัติศาสตร์ในสมัยกลาง

1. เป็นประวัติศาสตร์สากล หรือประวัติศาสตร์โลกเริ่มตั้งแต่กำเนิดของมนุษย์ กำเนิดและการสืบทอดของอารยธรรมและอำนาจต่าง ๆ การเขียนประวัติศาสตร์ของกรีกและโรมันมิใช่ประวัติศาสตร์สากล เนื่องจากสนใจในเรื่องเฉพาะและท้องถิ่น โดยถือกรีซหรือโรมเป็นศูนย์กลาง

2. กิจกรรมของมนุษย์นี้ พระเจ้าเป็นผู้ควบคุม มนุษย์ไม่อาจคุ้มสภាពแวดล้อมของตน ทฤษฎีนี้เรียกว่า มนุษย์เราถูก กำหนดแผนการไว้ล่วงหน้าแล้วโดยพระเจ้า

3. ศาสนาคริสต์เชื่อในทฤษฎีพระเจ้ากำหนดกิจกรรมของมนุษย์ สิงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไม่ใช่ความต้องการของมนุษย์ ทำให้มนุษย์เกิดความอยากรู้อยากเห็นว่าเหตุใดจึงเป็นเช่นนี้มนุษย์ก้าวไปถึงขั้นไหนของแผนการของพระเจ้าแล้ว แผนการของพระเจ้าเป็นอย่างไร มนุษย์จะดำเนินกิจกรรมตามแผนการของพระเจ้าได้อย่างไร ดังนั้นงานที่สำคัญที่สุดของการเขียนประวัติศาสตร์ในสมัยกลางคือ การค้นหาแผนการของพระเจ้า ศูนย์กลางของแผนการนี้ คือชีวิตของพระเยซู คริสต์เจ้า โดยมีการแบ่งประวัติศาสตร์ที่จุดถือกำเนิดของพระเยซูเป็น 2 ส่วน บุคแรกเป็นบุคคลที่อีกบุคคลเรียกบุคคลว่า แนวความคิดนั้นก็คือเชื่อว่าประวัติศาสตร์สามารถทำนายอนาคตได้

⁸ H.E. Barnes, *op.cit.*, p.76. บาร์นส์ กล่าวว่า ฟรัวชาร์ต เป็นนักประวัติศาสตร์ฝรั่งเศสในสมัยกลางที่เด่นที่สุด

4. ประวัติศาสตร์ของสมัยกลางเป็นแบบมีจุดเริ่มต้นและจุดจบเป็นขบวนการเปลี่ยนแปลงที่เป็นเส้นตรง⁹

5. หลังจากแบ่งอดิคเป็น 2 ส่วน ก็จะแบ่งย่อยลงอีก ดังนั้นมีการแบ่งประวัติศาสตร์เป็นยุค หรือ สมัย แต่ละยุค มีลักษณะเฉพาะของตน

6. งานเขียนส่วนใหญ่คล้ายของกรีกเป็นประวัติศาสตร์ร่วมสมัยมีการเขียนเรื่องราวห่างไกลออกไปน้อย

7. “ไม่อาจแยกความแตกต่างระหว่างพงศาวดาร ประวัติศาสตร์ ชีวประวัติในเรื่องเกี่ยวกับทฤษฎีที่นำมาใช้ในการเขียน

ข้อบกพร่องของการเขียนประวัติศาสตร์ในสมัยกลาง

1. การละเอียดความสำคัญของมนุษย์

2. การค้นหาข้อเท็จจริงนั้น หากไม่สนับสนุนแผนการของพระเจ้า ก็อาจถูกกระทำไปรายละเอียดที่ขัดแย้งกับเรื่องราวส่วนใหญ่มักจะถูกตัดทิ้ง

3. ถือว่าการศึกษาประวัติศาสตร์จะทำนายอนาคตได้ นักประวัติศาสตร์ปัจจุบันต่อต้านมาก คอลลิงวูด นักประวัติศาสตร์อังกฤษกล่าวว่า การกระทำใด ๆ ที่มีมนุษย์เป็นตัวจักรกลนั้น จะทำนายอนาคตไม่ได้

4. นักเขียนส่วนใหญ่เป็นพระ ดังนั้นมิกล้าวิจารณ์ศาสนาฐานแรง

5. ประวัติศาสตร์สมัยกลางมักเขียนเป็นตอน ๆ ไม่ได้เคราะห์ถึงพลังทางสังคมเศรษฐกิจ และการพัฒนาทางปัญญา

6. นักประวัติศาสตร์มักจะบรรยายประชาชนในสมัยโบราณแต่ตัว มีความคิด การกระทำเหมือนสมัยของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งใช้ภาษาเดียวกัน

7. นักประวัติศาสตร์น้อยคนที่วิเคราะห์วิจารณ์แยกแยะเอกสารที่ค้นคว้าอยู่

8. การเขียนมักเขียนแต่เรื่องบุคคลสำคัญ เหตุการณ์สำคัญและเขียนแบบเรียงวันเดือนปี ข่าวคราวจากแดนไกลมาถึงชาจีบันทึกหลังเหตุการณ์ท้องถิ่นนักประวัติศาสตร์มักไม่จัดเรื่องราวของตนให้มีระบบ

9. นักประวัติศาสตร์คริสเตียนละทิ้งวิธีการทำงานประวัติศาสตร์ที่ซูชีดีดิสและโเพลีบีอุส วางไว้เนื่องจากการต่อต้านพากนอกศาสนา จึงต้องมีวิธีพิเศษสำหรับหลักฐานที่ถูกดัดใจจากพระเจ้า โดยใช้นิทานเปรียบเทียบ และสัญลักษณ์ ตีความหมายหลักฐานแทนการวิจารณ์

⁹ Barzun and Graff, *The Modern Researcher*, p. 193, และชาญวิทย์ เกษตรศิริ, “ประวัติศาสตร์ และปรัชญาตะวันตก” ปรัชญาประวัติศาสตร์, หน้า 169.